

AGENDAPUNT NO.

Voorstel in te stemmen met de jaarstukken 2010 en begroting 2012 van het ISWI.

AAN DE RAAD

Samenvatting

Het ISWI heeft de jaarrekening 2010 en de begroting 2012 ter kennisname ingediend. Over 2010 zijn er op onderdelen overschotten gerealiseerd. Het overschot van € 94.306,- op kosten AB wordt gereserveerd voor de te realiseren bezuinigingen op de begroting 2011 voor AB. Het behaalde overschot op het inkomensbudget van € 101.174,- wordt gereserveerd voor enerzijds de kosten van een jongerenwerker en anderzijds voor het in stand houden van het Wmo tuinenproject. Voor 2012 wordt een tekort op het Participatiebudget (re-integratie) en een klein overschot op het inkomensdeel verwacht, één en ander afhankelijk van de ontwikkelingen van de rijksbudgetten. Per saldo kan het tekort gedekt worden uit de reserves. Voorgesteld wordt in te stemmen met de begroting 2012.

Inleiding

Het ISWI biedt het jaarverslag (inclusief de jaarrekening) over 2010, de begroting 2012 en de managementrapportage 1^e kwartaal 2011 aan.

Beschrijving beleidsterrein inclusief toepasselijke regelgeving

Het beleidsterrein bestaat uit de Wet werk en bijstand (en de aanverwante gebundelde inkomensvoorzieningen) via de gemeenschappelijke regeling ISWI.

Inhoudelijke toelichting op het voorstel Jaarverslag 2010

Het budget van het ISWI bestaat uit drie onderdelen:

1. Werkdeel/participatiebudget (re-integratie)
2. Inkomensdeel (uitkeringen voor levensonderhoud)
3. Algemene beheerskosten (organisatie)

Ad 1: Werkdeel/participatiebudget

Prioriteiten in het programma werk werden gelegd bij:

- realisatie van duurzame plaatsingen;
- de jongeren en de groep kansrijken (waaronder nieuwe instroom). Deze prioriteit leidt op termijn tot een kleiner, beheersbaar bestand waarin veel aandacht besteed kan worden aan klanten met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

Projecten

Werkprojecten: De mensen die in een werkproject aan het werk gaan, komen bij het ISWI op de loonlijst te staan en komen daardoor niet in de uitkering of stromen uit de uitkering. Door een intensieve begeleiding wordt geprobeerd om projectwerknemers elders een baan te bezorgen. Ondanks de economische crisis stroomt ruim 30% van de deelnemers door naar een reguliere baan.

- in 2010 zijn 203 personen in de werkprojecten ingestroomd. Hiervan hebben 166 personen een arbeidscontract bij het ISWI aangeboden gekregen (dus geen uitkering aan hoeven te vragen). Aalten had 62 aanmeldingen voor een werkproject waarvan er 50 zijn ingestroomd.
- Aalten: aangemeld 62 + in project begin 2010 is 37 is 99 personen in 2010 in een project: geen deelname of uitstroom 2010 is 78 personen. **In project eind 2010:** 21 personen.

Scholingsprojecten: In het leer- werkcentrum wordt, naast het verrichten van werkzaamheden, veel aandacht besteed aan scholing. Voorbeelden hiervan zijn computercursussen, sollicitatietrainingen, assertiviteitstrainingen, cursussen werknemersvaardigheden en Nederlandse taallessen. In 2010 is, samen met de Anton Tjidschool, een metaalscholing ontwikkeld.

Wmo participatieproject: Vijf klussteams verrichten werkzaamheden in en om de woning van inwoners met een Wmo voorziening. In 2010 zijn er 35 klussen in huis verricht en 710 tuinklussen (**noot:** vanaf 2011 is dit project opgegaan in het Wmo tuinproject via GroenwerkXL waarbij de projectmedewerkers tijdelijk in dienst zijn getreden bij GroenwerkXL. Klussen in huis worden niet meer verricht).

Project Hameland: In de zomermaanden hebben ISWI groenploegen (gemiddeld 15 fte) naar tevredenheid van Hameland gewerkt als onderaannemer van Hameland.

Leer- werkcentrum: In deze "werkfabriek" zijn inmiddels ca. 80 projectwerknemers werkzaam. Hier worden diverse werkzaamheden verricht: licht productiewerk, assembleren van diverse producten, inpakwerk en modelleren van zijden kunstbloemen. Ook is er professionele kinderopvang. Gesteld kan worden dat het leer- werkcentrum alle voorzieningen biedt om arbeid en arbeidstraining optimaal te combineren en te faciliteren.

Project Wonion: ISWI medewerkers verzorgen in de gemeente OIJ het tuinonderhoud van leegstaande woningen (een herstructureringswijk) en verrichten onderhoudswerkzaamheden in en om de woningen (leefbaarheid en onderhoud van een wijk).

Regionale projecten: Naast de eigen werkprojecten heeft het ISWI met de regiogemeenten een aantal projecten opgestart gericht op het verbeteren van de arbeidsmogelijkheden van werkzoekenden. Dit betreft het Actieplan jeugdwerkloosheid (geresulteerd in jongerenproject ISWI) en deelname aan het projectplan Achterhoekse talenten in beeld (in 2010 hebben 40 ISWI cliënten deelgenomen aan een praktijkonderzoek waarbij de competenties en vaardigheden in beeld zijn gebracht).

Loonkostensubsidies

Via een bijdrage in de loonkosten worden werkgevers geprikkeld om iemand met voorrang in dienst te nemen. In het kader van de Wwb wordt onderscheid gemaakt in (tijdelijke) loonkostensubsidies gericht op re-integratie (in 2010 in 39 situaties) en op (maatschappelijke) participatie (in 2010 in 9 situaties). In verband met de beperkte middelen ligt de prioriteit bij re-integratiesubsidies.

Ontwikkelingen gesubsidieerde arbeid (oud)

Het betreft hier nog de oude Melkertbanen (Wet inschakeling werkzoekenden en in- en doorstroombanen). Onder druk van de bezuinigingen worden deze participatiebanen steeds verder afgebouwd.

- gesubsidieerde arbeidsplaatsen per 1 januari 2010: 33
- gesubsidieerde arbeidsplaatsen per 31 december 2010: 23

Financieel resultaat werkdeel (re-integratie)

Per saldo is een negatief resultaat behaald van € 169.351,- (resultaat voor bestemming). Dit bedrag is onttrokken aan de reserve onderkant arbeidsmarkt (voor deze kosten is in 2008 een reserve gevormd).

Ad 2: Inkomensdeel

Prioriteiten werden gelegd bij:

- rechtmatig en efficiënt de Wwb uitkeringen toekennen en verstrekken
- terugdringen aantal aanvragen Wwb uitkering
- het opsporen van fraude en het nemen van preventieve maatregelen

- de Wet investeren in jongeren biedt op dit moment onvoldoende handvatten om op negatieve gedragingen adequaat (voorwaarden en sancties) te reageren. Het ISWI heeft hierop bovenwettelijk beleid geformuleerd.
- er is volop aandacht besteed aan fraudebestrijding (via concrete fraudesignalen) en preventie. In 2010 ontving het ISWI 22 meldingen/tips. Bij 15 meldingen betrof het ISWI-clianten. In totaal hebben 4 meldingen geleid tot een volledig uitgevoerd onderzoek. Bij 3 meldingen is het onderzoek niet voortgezet. In de overige 8 gevallen heeft vooronderzoek niet voldoende aanleiding gegeven om tot volledig onderzoek over te gaan.
- de handhavingsonderzoeken hebben geleid tot een terugvordering van ruim € 57.000,-.

- in de Wwb is er nog sprake van één sanctie te weten het verlagen van de uitkering (een maatregel). In 2010 werden in ISWI verband 80 maatregelen opgelegd (50% in verband met onvoldoende informatie verstrekken).
- aantal bezwaarschriften 31, aantal beroepschriften 3 en aantal ingediende klachten bij het ISWI bedraagt 7.
- ten aanzien van de interne controle zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.
- het behaalde overschot van € 101.174,- op het inkomensbudget wordt gereserveerd voor de kosten van een jongerenwerker en het in stand houden van het Wmo tuinenproject.

Bestandsontwikkeling

Na de grote bestandsdalingen in de jaren 2004 t/m 2007 zijn de uitkeringsbestanden vanaf 2008 weer gestegen. In de jaren 2008 en 2009 zijn de bestandsstijgingen beperkt gebleven en ten opzichte van de landelijke stijging kon er in 2009 zelfs gesproken worden van een goed resultaat. De landelijke stijging bedroeg in 2009 12%. Het bestand van het ISWI steeg met 0,8%. Ondanks dat het ISWI in 2010 ook onder de landelijke stijging scoort (landelijk 11% en ISWI 6%), is het ISWI niet tevreden. Zonder de werkprojecten zou de stijging zelfs hoger geweest zijn dan het landelijke gemiddelde. Dit geeft aan hoe kwetsbaar het bestand is zonder de werkprojecten.

Bestand en aantal aanvragen in ISWI verband:

- bestand op 1 januari 2010 is 517 cliënten en op 31 december 2010 is 563 cliënten (+ 8,9%). Er is een instroom geweest van 265 personen en een uitstroom van 219 personen. Van de 563 cliënten zitten 384 cliënten in fase 4 (zeer moeilijk bemiddelbaar). Dit is ruim 68% van de totale bijstandpopulatie.
- totaal aantal aanvragen bedroeg 392: 199 Wwb / 106 Wij / 48 Bbz / 23 loaw / 6 loaz en 10 bijzondere bijstand leven.

Bestand Aalten (excl. Bbz):

Regeling	1-1-2010	instroom	uitstroom	31-12-2010
Wwb	159	52	53	158
loaw/loaz	15	9	2	22
Wij	1	26	15	12
Totaal	175	87	70	192

Fasering bestand Aalten

Op 31 december 2010 zitten 30 personen in fase 3 (bemiddelbaar na lang traject) en 143 personen in fase 4 (zeer moeilijk bemiddelbaar). Fase 3 is 16% en fase 4 is 74% van het totale uitkeringsbestand. 90% heeft dus een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Ad 3: Algemene beheerskosten

In 2010 zijn de uitgaven voor de beheers- en apparaatskosten € 58.000,- hoger dan geraamd. Dit wordt mede veroorzaakt door hogere salariskosten in verband met de uitvoering van de Wet inburgering en hogere kosten op het onderdeel automatisering. De baten zijn ruim € 150.000,- hoger dan geraamd (ontvangen uitvoeringskosten voor de Wet inburgering). In totaal is er sprake van een voordelig saldo van € 94.306,-. Dit voordelig saldo wordt, in tegenstelling tot voorgaande jaren, niet terugbetaald maar is gereserveerd in de reserve 'bezuiniging algemeen beheer 2011'. Toerekening vindt plaats op basis van het aantal cliënten en het aantal inwoners. Voor 2010 geldt een verdeling van 37,01 % (2009 was 35,86%) voor Aalten en 62,99% (2009 was 64,14%) voor Oude IJsselstreek.

Weerstandsvermogen

De bestemmingsreserve voor toekomstige tekorten op het inkomensbudget bedraagt eind 2010 € 1.084.809,- (is ook maximaal bevroren op dit bedrag). De reservepositie van het ISWI (totaal eigen vermogen op 31 december 2010 bedraagt (€ 2.955.634,-) is naar verwachting nog voldoende om de Rijksbezuinigingen in 2011 en 2012 op te vangen.

Begroting 2012

Bij het opstellen van de begroting 2012 zijn de rijksbudgetten om de uitkeringen te financieren nog niet bekend. Ook bestaat er nog geen duidelijkheid over de hoogte van het Participatiebudget (het verzamelbudget voor re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie). Het ISWI geeft aan dat de verwachtingen over de hoogte van deze budgetten somber zijn, gezien de bezuinigingen die al

hebben plaatsgevonden (2010 en 2011) en ook voor 2012 aanstaande zijn. Het Participatiebudget zal wederom niet toereikend zijn om alle kosten van activering en projecten te dekken. Het ISWI verwacht in 2012 nog wel te slagen in realisatie van een overschot op het inkomensbudget (€ 115.000,-). Per saldo kan het tekort op het Participatiebudget gedeeltelijk gefinancierd worden met het verwachte overschot op het inkomensdeel en voor het grootste gedeelte met de opgebouwde reserves re-integratie uit voorgaande jaren. Het ISWI prognosticeert een tekort van € 1.110.524,- op het onderdeel re-integratie. Per saldo bedraagt het geraamde tekort € 995.524,-.

Prioriteiten programma werk

- realisatie duurzame plaatsingen op de arbeidsmarkt.
- investeren in jongeren en de groep kansrijken.
- bevorderen van arbeidsparticipatie, inburgering en educatie (ook als duurzame uitstroom niet meer tot de mogelijkheden behoort).

Prioriteiten programma inkomen

- recht- en doelmatig verstrekken van uitkeringen.
- terugdringen aantal uitkeringsaanvragen.
- nemen van preventieve maatregelen met betrekking tot fraude.

Algemene beheerskosten

De begroting 2012 gaat uit van een bedrag van € 2.015.000,- (begroting 2011 € 2.115.500,- en rekening 2010 € 2.033.797,-). Het aandeel voor Aalten is geraamd op € 731.042,- (begroting 2011 € 782.947,- en rekening 2010 € 762.660,-). De salariskosten en overige personeelskosten zullen dalen ten opzichte van de werkelijke uitgaven 2010 en de begroting 2011, omdat niet alle vacatures worden ingevuld. Ook de kosten van huisvesting, facilitair en automatisering dalen ten opzichte van de begroting 2011.

Managementrapportage 1e kwartaal 2011

Gebundeld budget inkomensvoorzieningen

In de begroting 2011 is het ISWI voor de inkomensvoorzieningen (één gebundeld budget voor alle uitkeringsregelingen) uitgegaan van een budget van € 8.250.000,-. Het voorlopig budget is echter vastgesteld op € 7.465.000,- hetgeen te maken heeft met de landelijke bezuinigingen. Tevens wordt geconstateerd dat het aantal uitkeringsgerechtigden toeneemt. Als het ISWI op basis van de cijfers van het 1^e kwartaal 2011 een jaarprognose maakt, dan is de verwachting dat het tekort op het inkomensbudget uitkomt op € 455.000,-. Dit tekort kan gefinancierd worden uit de opgebouwde reserves inkomensbudget van de afgelopen jaren.

Participatiebudget

In 2009 had het ISWI nog de beschikking over een budget van € 4.057.000,-. In 2011 is dit budget verlaagd naar € 2.928.000,- (een bezuiniging van bijna 28%). Volgens het regeerakkoord zal in 2012 het budget zelfs bijna gehalveerd worden ten opzichte van 2011. Als het ISWI op basis van de cijfers van het 1^e kwartaal 2011 een jaarprognose maakt, dan is de verwachting dat het tekort op het participatiebudget uitkomt op € 210.000,-. Dat het tekort zo klein is, heeft te maken met het feit dat het ISWI de volgende eenmalige ontvangsten (en onttrekking bestemmingsreserve) heeft:

- overschot Participatiebudget 2010
- subsidies ESF en provincie
- reserve onderkant arbeidsmarkt

De extra ontvangsten bedragen samen € 536.000,-. Daarnaast probeert het ISWI zoveel mogelijk inkomsten te genereren uit de productiewerkzaamheden in het Leer- werkcentrum en uit detacheringen bij werkgevers.

Algemene beheerskosten

De apparaatskosten zijn begroot op € 2.115.000,- en de prognose is dat deze uitkomen op € 2.015.194,- (is tevens niveau 2012). Zoals hieronder (kanttekeningen 2.1) aangegeven moet het ISWI in staat zijn om de opgelegde taakstelling te realiseren.

Aantal uitkeringsgerechtigden

Het aantal uitkeringsgerechtigden laat duidelijk een stijging zien ten opzichte van 2010. Per 31 maart 2011 zijn er 577 uitkeringsgerechtigden (31 maart 2010 was dit 545). Gezien de grote bezuinigingen op het Participatiebudget is het ISWI genoodzaakt zich terughoudend op te stellen met betrekking tot het aanbieden van banen in het Leer- werkcentrum. Hierdoor ontstaat een vicieuze cirkel: minder arbeidscontracten betekent meer beroep op een uitkering. Gezien de visie en missie van het ISWI (activering en uitstroom), wordt in de rest van 2011 het aantal arbeidscontracten weer verhoogd.

Jongeren (Wet investeren in jongeren)

Via het Actieplan Jeugdwerkloosheid heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld, omdat de instroom van jongeren in de Wij landelijk erg groot is. Veelal is er sprake van multiproblematiek. Met deze subsidie (en overschot apparaatskosten 2010) heeft het ISWI per 1 februari 2011 een jongerenwerker aangetrokken die met deze specifieke doelgroep aan de slag gaat. Doel is een duurzame uitstroom te realiseren.

Ontwikkelingen binnen de keten van werk en inkomen

De komende jaren staan grote veranderingen op stapel. Te denken valt aan de invoering van de Wet werken naar vermogen (toevoeging Wajong en transitie Wsw), decentralisatie van de AWBZ functies begeleiding en verblijf (dagbesteding raakt ook de onderkant van de arbeidsmarkt), aanpassing van de Wwb (incl. inkomensondersteuning), wijziging dienstverlening UWV WERKbedrijf (terug van 100 naar 30 vestigingen / arbeids-marktregio's) en een verdere herinrichting van de sociale zekerheid. Al deze operaties gaan gepaard met forse bezuinigingen (ook nog opdrogen van budgetten inburgering en volwasseneneducatie) die zullen vragen om samenwerking, creativiteit en flexibiliteit.

Alternatieve beleidskeuzes

N.v.t.

Financiële consequenties

1. Ten aanzien van de algemene beheerskosten gold voor 2010 nog geen bezuiniging. Voor 2010 bedraagt het aandeel voor Aalten € 746.862,-. Hier bovenop komt voor 2010 nog een extra bijdrage van € 15.798,- in verband met het Banenplan (OIJ is in 2010 eerder gestart met het Banenplan en heeft daardoor recht op een voorbedeling op het overschot inkomensbudget). In totaal dus een bijdrage van € 762.660,-. Voor 2011 geldt voor het ISWI een bezuinigingsopdracht te weten de nullijn (niveau 2010). Voor de jaren 2012 t/m 2014 is een korting ingeboekt van € 33.000,- in 2012 en € 67.000,- voor 2013 en 2014.
2. Zoals onder 1 aangegeven geldt voor 2011 de nullijn (niveau 2010 = € 762.660,-). De begroting 2011 gaat uit van een bijdrage van € 782.947,-. Over 2010 is er sprake van een voordelig saldo van € 94.306,- op de beheerskosten. Dit voordelig saldo wordt gereserveerd in de reserve 'bezuiniging algemeen beheer 2011'. Hiermee kan het ISWI de opgelegde taakstelling voor 2011 dus realiseren.
3. Voor 2012 bedraagt de taakstellende bezuiniging € 33.000,-. Voor 2012 is het aandeel Aalten begroot op € 731.042,- (36%, gebaseerd op het aantal inwoners en cliënten op 1 januari 2011). Uitgaande van het niveau 2010 (€ 762.660,-) wordt deze taakstelling nagenoeg gerealiseerd (€ 762.660,- minus € 33.000,- = € 729.660,-).
4. **Consequenties voor de begroting:**

Onze begroting 2011 en meerjarenraming	€ 677.000,-
Begroting ISWI inclusief 5% bezuiniging	€ 697.000,-
Verschil te verwerken in onze begroting nadelig	€ 20.000,-

Verklaring: extra aandeel Aalten i.v.m. Banenpool 10 om 7 pers. € 16.000,- N

Voordeel van bcf omzetten in btw (blijft toch deel compensabel) € 16.000,- V

Nog niet verwerkt structureel nadeel huurderiving CWI € 20.000,- N

Totaal: € 20.000,- N

Omdat het ISWI door de wijziging btw nu voordeel in het vermogen heeft en dus langer zelf de tekorten kan dekken, brengen we de stelpost van € 150.000 -/- € 30.000 (vjn 2011) = € 120.000 verder terug. We stellen voor met € 20.000,-

Het extra aandeel Aalten heeft te maken met dat onze partner Oude IJsselstreek 10 personen in

dienst heeft genomen en wij 7. Het verhaal over de wijziging btw en bcf is al in de voorjaarsnota van 2011 uitgelegd.

De stelpost wordt dan € 100.000 (120.000 +/- 20.000) en dat lijkt ons vooralsnog structureel voldoende.

Participatie en Communicatie

Afstemming met de gemeente Oude IJsselstreek.

Vervolgstappen inclusief tijdspad

Behandeling in de raadsvergadering van 5 juli 2011. Op 29 augustus 2011 geeft het ISWI een toelichting op de begroting (en overige ontwikkelingen) aan de gezamenlijke raden van de gemeenten Oude IJsselstreek en Aalten.

Bijlagen

Jaarverslag 2010, begroting 2012 en managementrapportage 1^e kwartaal 2011.

Aalten, 14 juni 2011

Burgemeester en wethouders,

J. Nobel
secretaris

G. Berghoef
burgemeester

DE RAAD VAN DE GEMEENTE A A L T E N ;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.14 juni 2011;

gelet op het bepaalde in de Wwb en de gemeenschappelijke regeling ISWI;

B E S L U I T :

in te stemmen met de begroting 2012 en jaarstukken 2010 van het ISWI en aan de afgevaardigden in het AB ISWI deze opdracht meegeven.

AALTEN, 5 juli 2011

De Raad,

M.A.J.B. Fiering
griffier

G. Berghoef
voorzitter